

Vragen gesteld door de leden der Kamer, met de daarop door de regering gegeven antwoorden

2578

Vragen van het lid **Kerstens** (PvdA) aan de Minister van Sociale Zaken en Werkgelegenheid over *het bericht «Portugese timmerlieden Waalbrug jarenlang onderbetaald»* (ingezonden 18 mei 2015).

Antwoord van Minister **Asscher** (Sociale Zaken en Werkgelegenheid) (ontvangen 17 juni 2015).

Vraag 1

Kent u de berichten «Portugese timmerlieden Waalbrug jarenlang onderbetaald»¹ en «Omstreden uitzendbureau betrokken bij bouwproject in Nijmegen»?²

Antwoord 1

Ja.

Vraag 2

Klopt het dat uitzendbureau Atlanco Rimec bij aanvang van de werkzaamheden SNA-gecertificeerd was?³ Welke garantie biedt een dergelijke certificering als het gaat om het voorkomen van misstanden?

Antwoord 2

Dat is niet met zekerheid te zeggen. Onder de Atlanco Rimec groep vallen (dan wel vielen) namelijk verschillende rechtspersonen. De groep als zodanig is nooit gecertificeerd. Op verschillende momenten hebben in het SNA-register bedrijven bestaan onder de naam Atlanco of Rimec. Omdat de SNA niet weet welke van deze rechtspersoon wordt bedoeld met «uitzendbureau Atlanco Rimec» en zij geen informatie heeft over de aanvang van de werkzaamheden in Nijmegen, kan zij niet vaststellen of «uitzendbureau Atlanco Rimec» gecertificeerd was bij aanvang van de werkzaamheden. Het is bij een aanbesteding overigens toegestaan kwaliteitseisen te stellen gelieerd aan Europese normen, maar er kan niet worden geëist dat de ondernemer een specifiek keurmerk heeft om dat aan te tonen.

¹ De Gelderlander, 13 mei 2015, <http://www.gelderlander.nl/regio/nijmegen-e-o/nijmegen/portugese-timmerlieden-waalbrug-jarenlang-onderbetaald-1.4919812>

² Zembla, 12 mei 2015, <http://zembla.vara.nl/seizoenen/2015/afleveringen/13-05-2015/omstreden-uitzendbureau-betrokken-bij-bouwproject-in-nijmegen/>

³ Stichting Normering Arbeid

Het SNA-keurmerk wordt door een geaccrediteerde inspectie-instelling verleend. Het keurmerk geeft een oordeel over hoe het bedrijf is ingericht. Een onderneming aan welke het keurmerk wordt verleend, wordt vervolgens ieder halfjaar opnieuw geïnspecteerd. Het biedt echter geen garantie dat het bedrijf daarna ook steeds volledig handelt volgens de geldende wet- en regelgeving.

Vraag 3

Wat doet de overheid als opdrachtgever op het moment dat bedoelde certificering tijdens een opdracht wordt ingetrokken? Controleert de overheid als opdrachtgever actief op het al dan niet behouden van een certificaat door een onderneming waarmee zij direct of indirect een contract heeft? Is dat in dit onderhavige geval gebeurd? Zo nee, waarom niet?

Antwoord 3

Het is in het belang van bedrijven dat zij kwaliteit aantonen. Zij kunnen zich op basis van kwaliteit van de aanbesteding onderscheiden. De wet maakt het mogelijk dat een ondernemer dit bewijs op verschillende manieren levert, zoals door het overleggen van een certificaat, keurmerk, of een andere kwaliteitsbewijs.

Met een certificaat, een keurmerk, of andere door de opdrachtgever goed te keuren bewijzen, kan een bedrijf in een aanbesteding aantonen dat hij voldoet aan de gestelde geschiktheidseisen. Tijdens de uitvoering van de overeenkomst daarna, wordt daar niet meer op gecontroleerd. Wanneer tijdens de uitvoering van de overeenkomst de opdrachtgever ter kennis komt dat het certificaat of keurmerk is ingetrokken, dan zal hij in dat geval primair controleren of als gevolg van deze intrekking de overeenkomst nog conform de eisen kan worden uitgevoerd. Indien dat niet het geval is kan dat grond zijn de overeenkomst te ontbinden. In het andere geval wordt de overeenkomst in beginsel gehandhaafd. Het is mij niet bekend of controle bij deze bouwprojecten is uitgevoerd.

Vraag 4

Bent u van mening dat zowel opdrachtgever als hoofdaannemer nader onderzoek hadden moeten (laten) doen naar het (uit Atlanco Rimec voortgekomen) bedrijf Oradeo? Zo nee, waarom niet?

Antwoord 4

Ja. Met name om deze praktijken tegen te gaan. Hiertoe is ook de Wet Aanpak Schijnconstructies vastgesteld. Hierin is bepaald dat opdrachtgevers en aannemers meer verantwoordelijkheid nemen voor wat er in de keten gebeurt. Een belangrijk onderdeel daarvan is dat ze met (onder)aannemers spreken over de beloning van hun personeel.

Vraag 5

Welke mogelijkheden heeft u, gezien het feit dat Atlanco Rimec regelmatig genoemd wordt als het gaat om misstanden in de bouw en inmiddels ook enkele keren veroordeeld is, om een onderneming tijdelijk of definitief uit te sluiten van overheidsopdrachten en/of van de Nederlandse markt te weren? Bent u daartoe bereid en zo ja, onder welke omstandigheden?

Antwoord 5

De aanbestedingswet 2012 voorziet in dwingende en facultatieve uitsluitingsgronden, die per individuele aanbesteding door opdrachtgevers worden gehanteerd. Dwingend uitsluitingsgronden dienen altijd gesteld te worden, facultatieve uitsluitingsgronden zijn uitsluitingsgronden die door de aanbestedende dienst kunnen worden gesteld. Uitsluiting van de mededinging wegens het niet voldoen van sociale zekerheidspremies en belastingen is voor een bepaalde aanbesteding mogelijk, mits deze uitsluitingsgrond in de aanbestedingsstukken is opgenomen. In de door u aangehaalde casus is Atlanco Rimec niet de gegadigde / inschrijvende partij geweest.

De Minister van Economische Zaken is op dit moment bezig met het implementeren van de nieuwe Europese aanbestedingsrichtlijnen in de Aanbestedingswet 2012. De richtlijnen maken het mogelijk om een ondernemer uit te sluiten van deelname aan aanbestedingsprocedures, indien de aanbestedende dienst met elk passend middel kan aantonen dat de onderne-

mer verplichtingen uit hoofde van milieu, sociaal- en arbeidsrecht heeft geschonden. Hiertoe behoren in ieder geval cao bepalingen en de wet op het minimumloon. Daarnaast wordt het voor aanbestedende diensten onder omstandigheden mogelijk om dezelfde uitsluitingsgronden toe te passen op onderaannemers. Aanbestedende diensten kunnen vervolgens de uitsluitingsgronden op dezelfde wijze controleren als bij de hoofdaannemer, mits dit bij het in de markt zetten van de opdracht wordt aangekondigd. Daaronder kan ook de uitsluiting op basis van schending van de verplichtingen uit hoofde van milieu,- sociaal en arbeidsrecht vallen. Deze mogelijkheden zijn in het wetsvoorstel opgenomen. Het wetsvoorstel zal na de zomer bij het parlement worden ingediend en moet op 18 april 2016 in werking treden.

Vraag 6

Kunt u omschrijven of en hoe een en ander zou zijn voorkomen dan wel afgehandeld zou zijn als de Wet Aanpak Schijnconstructies⁴ in deze casus al van toepassing zou zijn geweest?

Antwoord 6

Als de Wet Aanpak Schijnconstructies van toepassing was geweest hadden werknemers bij het uitblijven van loonbetaling direct een beroep kunnen doen op een hoofdelijke aansprakelijkheid van de directe opdrachtgever. Ook had de Inspectie SZW dan vermoedens van niet-naleving van een cao kunnen doorgeven aan private cao-handhavers. Daarnaast was er een verplichting om de lonen, in ieder geval het deel gelijk aan het wettelijk minimumloon, dan giraal uit te laten betalen wat controles makkelijker maakt. Ook kent de WAS een verbod op inhoudingen.

Vraag 7

Bent u (nadat u in antwoord op eerdere vragen⁵ feitelijk ontkend heeft dat de overheid in aangelegenheden als deze een voorbeeldrol heeft) bereid een dergelijke voorbeeldrol nu wel te erkennen in relatie tot de Wet Aanpak Schijnconstructies, zoals u dat onlangs ook heeft gedaan ten aanzien van de Wet Werk en Zekerheid?⁶

Antwoord 7

In Nederland wordt een ieder geacht de wet te kennen en deze na te leven. Na inwerkingtreding van de Wet Aanpak Schijnconstructies rust op alle opdrachtgevers de taak om misstanden van onderbetaling in de aanbestedingsketen te voorkomen of in voorkomend geval te corrigeren. De overheid als opdrachtgever heeft daarbij een bijzondere verantwoordelijkheid vanwege de publieke functie.

Vraag 8

Deelt u de mening dat de op stapel staande grote renovatie/verbouwing aan het Binnenhof bij uitstek geschikt is om als voorbeeld te dienen van goed opdrachtgeverschap? Bent u inmiddels, gezien de recente ontwikkelingen waaronder de casus «Waalbrug», bereid om de renovatie van het Binnenhof aan te (laten) pakken als voorbeeldproject voor goed opdrachtgeverschap van de overheid?

Antwoord 8

De besluitvorming over restauratie- en verbouwwerkzaamheden op en rondom het Binnenhof is nog niet afgerond. Indien tot restauratie- en verbouwwerkzaamheden op en rondom het Binnenhof wordt besloten, zal de aanbesteding worden uitgevoerd conform de vigerende wet- en regelgeving.

⁴ Kamerstuk 34 108

⁵ Aangangsel Handelingen, vergaderjaar 2014–2015, nrs. 724 en 1939

⁶ Uw uitspraak tijdens het plenair debat over de Wet Werk en Zekerheid op 16 april 2015; http://www.tweedekamer.nl/vergaderingen/plenaire_vergaderingen/details?date=16-04-2015#2015A01633